

Lion

Pretendants.

Bemassar

LOS PRETENDENTS

JOGUINA CÓMICA EN UN ACTE Y EN VERS,

DEN

M. OBRADOR BENASSAR.

Estrenada ab bon écsit en el Teatro-Circo Balear
el 18 de Juriol de 1877.

PALMA DE MALLORCA.

ESTAMPA DEN P. J. GELABERT.

1877.

1871

1871

1871

1871

1871

1871

1871

1871

1871

1871

AL PÚBLICH MALLORQUÍ.

GENERÓS PÚBLICH:

Ja qu' has tenguda màniga ampla per aplaudir aquesta friolera escrita de correguda, jo agrahit, no puch fer més que dedicártela.

Y ja que hi som, també 't promet que procuraré escriure alguna altra obreta que 't puga agradar, y que no 'm costi tan poca feyna com aquesta que afectuosament ara 't dedica

L' autor.

250974

PERSONATGES.

ACTORS.

CARMETA	D. ^a BALBINA PÍ.
RITA	» DOLORES ROIG.
D. JUSEP	D. GERVASI ROCA.
RAMON	» JOAN ISERN.
MISTER JOHN	» JAUME MARTÍ.

La escena, á Palma de Mallorca.

Es propietat del autor, y no 's pot representar ni imprimir sense llecencia seua.

ACTE ÚNICH.

Sala ben moblada, á casa de D. Jusep. Al fondo porta d' entrada. A la esquerra del actor, quarto de Carmeta; al fondo esquerra, habitació de D. Jusep; á l' altra part, una taula ab mirall. A la dreta, un balcó ab vidres, que mira al carrer. Al mitx, taula rodona; butacas al costat; un sofà y las cadiras corresponents.

ESCENA I.

D. JUSEP, sentat á una butaca, vora la taula, llegint periódichs. RITA enduguentse un servici de café que hi haurá sobre la taula, y entrant després al quarto de la esquerra.

JUSEP. Aquesta prensa local
Vé plena de grans noticias;
Per saber tot lo d' un any,
Basta llegirla tres dias.
Vejam lo que porta avuy:
(llegint.) «Anoché fué divertida
La funcion dada en el Circo...
Las pobres clases pasivas...
El cepillo de la Sangre...
Píldoras... Zarparrilla...
Telegramas... No mas Tos...»
Si fos un xich més petita
La Tos, no hi perdria res.
Vejamme un altre: «Tres riñas...
Un alboroto... pedradas...
Lo que 'ls altres Diaris diuen...»

(*canviant*) «Estracto del Boletín...
Cuarentahoras... rogativas...
Peregrinación... etcétera...» (*el deixa.*)
Lo mateix de cada dia.
Está ben vist que Mallorca
No es país de gazetillas.
Prou teniu feyna que fer
A Mallorca, periodistas,
Per reunir mitja dotzena
De sueltos y de noticias.
¡Noya!

RITA. (*surt.*) Señor...

JUSEP. ¿Y la Carmeta?

RITA. Fa un rato qu' es allí dintre
Provantse 'l traje qu' aquest
Matí, ha portat la modista. (*surt pel fondo.*)

ESCENA II.

D. JUSEP—RAMON.

RAMON. Si 's troba la porta oberta,
¿Se pot passar endevant?

JUSEP. Prou. ¿Com li va, Ramonet?

RAMON. Bé: ¿y vostés ja han descansat
De la fatiga del viatge?

JUSEP. Psí... el cansament no era gran;
Dotze horas d' aná en vapor |
Es poca cosa...

RAMON. Vritat.

JUSEP. Y repós s' en troba á Palma
Com se troba aygua á la mar.

RAMON. Efectivament, Mallorca
Es la terra de la pau,
Del *dolce far niente*...

JUSEP. Es cert.

RAMON. A vosté li semblará,
Si ho compara ab Barcelona,
Que de cop s' ha traslladat
A un poblet de la muntanya.
Quant vaitx venir, fa dos anys,
No 'm sabia donar conte

De que Palma, una ciutat
De cinquanta dos mil ànimas
Tingués una vida tan...

JUSEP. ¿Morta?

RAMON. Aixó es. Y vostés

Encara aquí han arribat
En dias d' un xich de bulla:
Com qu' estem en Carnaval,
La gent passeja y 's disfressa.
Aquesta tarde hi haurá
Cabalgata.—¿Y la Carmeta?

JUSEP. ¿Qué 's pensa que 's fa?

RAMON. ¿Quí sab!

JUSEP. ¿Cosas del jovent! Tres dias
Fa tot just qu' hem arribats
Y ja 's tracta ab unas noyas
Que viuen al pis de dalt;
Me li han posat la quimera
Que 's té avuy dé disfressar
De pagesa mallorquina.

RAMON. ¡Ay, ay! Sí que li escaurá
El volantet y el gipó.

JUSEP. Psí... ¿Y els negocis com van?

RAMON. Per are, bé.

JUSEP. M' en alegro.

RAMON. Gracias. Ab lo temps que va
Que 'm vaitx establir á Palma,
He anat fent molts parroquians.

JUSEP. ¿Y la cosa marxa?

RAMON. Prou;

En haverhi activitat,...
Els mallorquins tots deurian,
Tenint elements bastants,
Tenir un xich més d' empresa;
Sé actius, treballá ab afany;
Ells sols, ab las ensaymadas
Del Estudi General,
Ho deixan corre; el comers
Y l' industria van com van,
Deixant que sigui Mallorca
La mina dels catalans.
Estich á las seuas ordres
Per quant vosté vulgui anar

A fer la visita aquella
A Don Gregori...

JUSEP. Es vritat.
¿Li sembla qu' are es bona hora?

RAMON. Prou.

JUSEP. Donehs, permeti un instant
Què vagi á prendre 'l sombrero.
¿No 'l molesto?... (Surt la Rita.)

RAMON. ¡Vol callar!
Entre amichs, fora cumplidos,
Y més en sent catalans.
(D. Jusep entra al seu quarto.)

ESCENA III.

RAMON—RITA.

RAMON. ¿Y donchs, noya, com t' agrada
Mallorca?

RITA. Per are, ray;
Veurém.

RAMON. Tu per Barcelona
Al xicot hi haurás deixat...

RITA. ¡Vol callar! Si á mí ningú
M' ha dit may «¿noya, com va?»
Aixó 's queda per las guapas.

RAMON. ¿Vols dir, noya? Ben mirat,
No tothom té el teu pamet.

RITA. ¡Calli, home, déixiu estar!
Vosté sí que pot sé alguna
Mallorquina...

RAMON. ¡Ca, ca, ca!
Bé prou sabs tu que la teua
Mestressa tant sols...

RITA. ¡Ay, ay!
¿Y donchs, y un mes sens escriure?
Refieuvos d' homes.

RAMON. No tal.

RITA. Ens enamoran y 'ns deixan
Despres ab un pam de nas;
Si ta visto no mi cuerdo.

RAMON. Riteta, pensas molt mal;

- Y en prova, 'm ferás l' obsequi,
(Té aixó per tu.) (li dona una moneda.)
RITA. Deixi estar... (la pren.)
RAMON. D' entregá á Donya Carmeta
Aquest billet.
RITA. Bé. (el pren.)
RAMON. ¿Ho ferás?
RITA. Prou; mes, si va ab traïdoría,
No té perdó, y ja veurá...
RAMON. ¿Per qué ho dius?
RITA. Perque á mí 'm sembla,
(Ey, en confiansa...)
RAMON. Está clar.
RITA. Que no se 'l mira ab mal ull.
RAMON. ¿De veras, ella?

ESCENA IV.

Los mateixos—D. JUSEP.

- JUSEP. Endevant,
Ramonet, quant vosté vulgui.
RAMON. Disposi.
JUSEP. Podem marxar.
Noya, ten conte á la casa;
Digas que tornem aviat
A la Carmeta.
RITA. Esta bé.
RAMON. (á ella.) ¿Oy que no 't descuidarás?
(Ella li fa signe que no.)

ESCENA V.

RITA—despres CARMETA.

- RITA. Ara l' ocasió 's presenta;
Aprofitaré el ratet
Per entregarli el billet.
¡Qué n' estará de contenta!
CARMETA. (guaytant.) Noya.
RITA. Senyoreta...

- CARME. ¿Qui ha?
- RITA. Ningú; estem solas.
- CARME. (*surt.*) Millor.
- RITA. Don Ramonet y el senyor
Ara acaban de marxar.
¡Oy, que li escau el disfrés (*alegre.*)
De mallorquina!
- CARME. ¿Vols dir?
- RITA. A mí 'm sembla molt que sí;
¡Y qué bonica que n' es!
- CARME. M' apreta un xich el gipó.
- RITA. Com no hi está acostuada...
- CARME. (*al mirall.*) ¿Y no vaitx massa escotada?
- RITA. ¿Massa escotada? ¡Ca, no!
Ara, sense aquella monya
Tan alta...
- CARME. Bé, mes així,
Me trobo rara, y surtir
Al carré 'm dona vergonya.
- RITA. ¡Ay, com quedarà encantat
Don Ramonet!
- CARME. (*indiferent.*) Tot seguit.
- RITA. ¡Si sabés el que m' ha dit!
- CARME. ¿Pot ser tu ab ell has parlat?
- RITA. *Una cosa hi ancontrado
Y tres veces lo diré;
Si no ancuentro son amo
Por á mí la tomaré.
Endevini.*
- CARME. ¿Y ara, ximpleta?
- RITA. M' ha parlat molt axerit
De vosté, y despres m' ha dit
Té aixó per la senyoreta. (*Trayent la carta.*)
¿La vol, ó á n' el foch la llenso?
- CARME. Val més llegirla.
- RITA. Está clar.
Ja 'm sembla que li dirá
Cosetas dolsas.
- CARME. M' ho penso. (*S' acosta al
balcó per llegirla.*)
- RITA. Es bon xicot... tan galan...
(A mí 'm toca dirho axí,
Mentres sápigra agrahir

- Tan bé 'ls favors que li fan.)
¿Qué li conta?
- CARME. Que m' adora,
Que de veure 'm té desitx.
- RITA. Vosté l' ha fletxat al mitx
Del cor.
- CARME. ¡Ba, pot sé! Aixó fora.
Si no sabéssin pintar
Els homes lo que 'ls vé á dret.
- RITA. Mes, sembla Don Ramonet
Molt formal.
- CARME. Deixa ho estar.
Si es formal, y de bon cor
M' estima, ja 'ns ho veurém.
- RITA. ¿Vol dir, que l' hi casarém?
- CARME. Tonta.
- RITA. (Tampoch li fa por.)
- CARME. ¡Ay noya, qué miro! (*mirant al carrer.*)
- RITA. ¿Qu' es?
- CARME. Ja tenim aquí la lapa; (*ab fástich.*)
Mira al Ramonet y al papa
Parats al carré ab l' ingles.
Fins que 'ns fassi tornar bojas,
No parará.
- RITA. Jo 'm faig creus.
¿Y es cert qu' es l' ingles?
- CARME. ¿No 'l veus
Ab las patillotas rojas?
No fa encara gayre estona
Que ab el papa n' hem parlat,
Y 'm deya: s' haurá quedat
El Mister á Barcelona.
Mes ara, per lo que veitx,
Que so aquí haurá sapigut,
Y no hi ha mes, ha vingut
Sense pó al mar ni al mareitx.
- RITA. Ja 's despedeixen.
- CARME. Li fujan
Con millor poden.
- RITA. Mes, cá!
No se 'l poden allunyar.
- CARME. Mira, per si d' acás pujan,
Digas devant tots, Riteta,

Qu' estich malalta. (*entra al seu quarto.*)
RITA. Molt bé.
¡Ay, quin fastidi si vé!...
Ja hem guanyat una pesseta.
Si no fos aquest dimoni
D'ingles qu' ara s' en vindrá
Altra volta á demanar...

ESCENA VI.

RITA—D. JUSEP—RAMON.

JUSEP. ¡Bona l' hem feta, Geroni!
Es un cas que 's pot escriure.
RAMON. Sembla molt murri l' ingles.
JUSEP. ¡Oh, y aquest cop ja fa tres!
RAMON. M' hi he fet un tip de riure.
JUSEP. ¡Ni la quimera dels bous!
Lo primer de tot, tanquem.
RAMON. ¿Qué vol dir?
JUSEP. Que ja tornem
Tenir la Seu plena d' ous.
Senti 's, deixi 'm respirar. (*s' assenta*)
Noya, la clau ben rodada. (*S' en va la Rita.*)
Vejam si aquesta vegada
També 'ns amohinará.
RAMON. Me té sorprés.
JUSEP. ¡Quina treta!
RAMON. Espliqui 'm.
JUSEP. Promte ho sabrá.
Com casi tots los diumenges,
Fará tres mesos, per llarch,
Com es costum, ab la noya
Surtírem á passejar.
Mitja hora no feya encara,
Quant se 'ns presenta al devant,
Ab uns ulls com uns salers
Y ab los cabells erissats,
Aqueix ingles del dimoni
Que ab un to descompassat
Crida:—¡Fanny, Fanny, Fanny!
Jo que tant temps t' he plorat,

Esposa meva, tu, viva!—
—¿Qué empatolla, sant cristiá?
Li dich jo,—es la meva filla,
Y no ha estat casada may.—
De cop, para son deliri,
Y després, ja més calmat,
Mos contá una estranya historia
De quant viudo va quedar,
De si sa mullé era un ángel,
De si una semblansa igual
Trobava ab la meva filla;
De si era el seu mirall,
De si eran dos gotas d' aygua,
Per cara, tipo y modals,
De si eran... En fin, ximpladas
Que no 'm recordan.—Cansats,
Mos proposem ab la noya
Deixarlo allí sol pariant,
Quant, detenintnos, nos diu
Ab un to serio y pausat:
—Dispensi 'm; jo soch ingles...
Mes jo l' interrompo:—¡Ay, ay!
¿Vosté 's diu ingles, y parla
Tan bé com jo el catalá?
—So fill de pares inglesos,
Inglesa es la meva sanch,
Si bé visch á Catalunya
Desde l' infancia.—Endevant.—
—Quant un ingles s' enamora,
No torna enderrera may;
La seva filla 'm recorda
Lo qu' es per mon cor més grat,
Y aixís, jo ab la seva filla
Promte ó tart m' haig de casar.
—Mes ella y seu promés
Es casarán prest.—No hi fa.—
—No hi fa?—Esperaré qu' enviudi;
Jo so viudo: estem cabals.—
—¿Y si 'l seu marit no mor?
—Té de morir.—¡Ay carat!
¿Y si 's recasa ab un altre?
—Re.—¿Re?—També morirá,
Y més que 'n vingan.—¡Fugi, home!

- Y al fi, (per no esser més llarch,) Nos plantá al mitx del carrer
Com vosté 's pot figurar.
- RAMON. Aixó pot fer un xich raro,
Mes fa molt ingles.
- JUSEP. Veurá.
D' allavors, ens el veyém
Sempre derrera y devant,
Al passeitx, al teatro, á missa,
Pel carrer, per totas parts.
Y ara y tot, aquí á Mallorca,
Que 'm creya haverlo esbarriat,
Tan bon punt surto al carrer,
Se 'm planta devant del nas.
Y aquest empenyo 'm fa creure,
De veras, que si demá
Marxem... ¿qué diré?... á la China,
A la China s' en vindrá.
- RAMON. Donchs, m' inventarém alguna
Per traurels 'en de devant.

ESCENA VII.

DON JUSEP.—RAMON.—CARMETA.

- CARME. Papa.
- JUSEP. ¡Ola, noya, molt bé,
Molt bé!
- RAMON. Deu la quart, Carmeta,
Li dono la enhorabona.
- CARME. De re.
- RAMON. Fa molt bon efecte
El traje de mallorquina.
- CARME. Me l' he posat molt de pressa
Y...
- RAMON. Li está que ni pintat.
Mes, ara lo millor queda,
Qu' es el parlá en mallorquí,
Per fer la ilusió completa.
- JUSEP. ¡Oh, d' aixó no 'n pot saber;
Som nous en aquesta terra.

- CARME. Si vosté m' en vol donar
Unas quantas llissonetas...
- RAMON. Ab molt gust, y ara mateix,
Mes, conti que no soch mestre.
(*D. Jusep treu un llibre de memorias,
y escriu lo que va dient Ramon.*)
Una noya, es una atlota;
La esposa d' un, es sa meva;
¿Y ara qu' escriu, Don Jusep?
- JUSEP. Ho apunto á la cartera
Per recordarmen millor.
- RAMON. ¡Oh, bé, si no val la pena!
- JUSEP. Continúhi, y deixi' m fer.
- RAMON. (*á ella.*) En retornar la escamesa,
Per conte de « Deu lo guart, »
Te de dir—*Bon dia tenga.*
- JUSEP. (*imitant.*) *Bon dia tenga.*
- RAMON. Els mallorquins,
Del lloch ahont visitas rében
En diuen *sa cuadro bona.*
- JUSEP. ¿*Sa cuadro?*... Donchs á *sas bestias*
Suposo que no 'ls quedarán
Més que *sas cuadros dolentas.*
- RAMON. Quant estigui convinsuda
D' una cosa manifesta,
Esclama:—*¡Ja 's de rahó!*
- CARME. (*imitant.*) *¡Ja 's de rahó!*
- RAMON. Bona deixebla.
Un que vol fer de senyor,
Sens tenir fincas ni rendas,
S' en diu *un mosson.*
- JUSEP. Vol dir
Quiero y no puedo...
- RAMON. Es aquesta.
- JUSEP. ¿Y d' un tossut, com s' en diu?
- RAMON. Aquesta alusió es inglesa;
Caparrut ó cabessut...
- JUSEP. Ut, ut, ut...

ESCENA IX.

RAMON.—MISTER JOHN.

(Ramon s'está sentat ab patxorra á una butaca, fent rodar una faixa de diari ab los dos dits índices.)

JOHN. (*entra y mira per tot.*) Buenas.

RAMON. Servidor.

JOHN. ¿Com vá?

RAMON. Bé, ¿y vosté? (*pausa.*)

JOHN. ¿Y la gent de casa?

RAMON. Es fora. (¡Vaja un tros d'ase!)

JOHN. ¿Y vosté á n'aquí qué hi fa?

RAMON. Ja ho pot veure; faig així.

JOHN. ¿Y qué n'treu?

RAMON. Així 'l temps passa. (*pausa.*)

JOHN. (¡Voto al mon, quina catxassa!

¡O es ingles, ó mallorquí!) (*pausa.*)

¿Y ho fa sempre?

RAMON. A temps perdut. (*pausa.*)

JOHN. (*impacient.*) ¿Y que no sab fer res més?

RAMON. Prou; sé fé així, al enrevés. (*fa com diu.*)

JOHN. (Ara sí que m'ha... batut.)

¿Y tardarán á venir?

RAMON. ¡Qué li diré jo!... A vegadas

Tardan dos ó tres mesadas.

JOHN. ¿Y vosté?...

RAMON. Els espero aquí.

JOHN. (Sembla que 's vulgui burlar,

Y de mí ningú s'en riu;

Vejam si sé com se diu,

Y qué vé á n'aquí á buscar.)

¿Y qui es vosté?

RAMON. ¿Jo? ¿y vosté

Qui es?

JOHN. Jo 'm dich Mister John.

RAMON. Donchs, miri, jo 'm dich Ramon.

JOHN. Quedo enterat.

RAMON. Jo també. (*pausa.*)

JOHN. (*ab furia repentina.*) No puch sufrir tanta calma!

RAMON. (*fret.*) ¿Qué 'm conta?

- JOHN. No conto re;
Mes, ha de saber vosté
Qu' he vingut aposta á Palma
Per parlar ab la Carmeta,
Y la vull veure; ¿m' enten?
Ho vull, y per consegüent,
Digui 'm ahont es.
- RAMON. (Ja li peta.)
Ningú me l' ha encomanada.
- JOHN. (Mes calmós que jo, ho es ell.)
¿Digui ahont es!
- RAMON. A dins la pell,
Si es que no l' han escorxada.
- JOHN. ¿Aixó ja arriba al excés!
¿S' en va?
- RAMON. No.
- JOHN. ¿La espera?
- RAMON. Sí.
- JOHN. ¿Y per qué la espera aquí?
- RAMON. Perque soch el seu promés.
- JOHN. (*fort*) ¿Es mentida!
- RAMON. (Ja está armada.)
- JOHN. ¿Y es capás de repetirho?
- RAMON. ¿Es sord?
- JOHN. No.
- RAMON. Donchs, per sentirho,
N' hi ha prou ab una vegada.
- JOHN. Jo la estimo, per ma sort;
Y está dit tot. No hi cabem
Tots dos.
- RAMON. Vegi, donchs, que fem. (*s' alsa*)
- JOHN. Un desaffo.
- RAMON. ¿A qué?
- JOHN. A mort.
- RAMON. ¿Vosté, li agrada 'l bíftek?
- JOHN. En menjo alguna vegada.
- JOHN. ¿Y la cervesa li agrada?
- RAMON. Alguna vegada en bech.
- JOHN. Donchs, á la fonda, ab valor,
A menjar igual y beure,
Fins qu' un dels dos puga veure
Com l' altre rebenta y mor!
- RAMON. (¡Animal!) L' arma, nova es;

- M' agrada. (*esforsantse per no riure.*)
JOHN. Es molt deliciós;
Ja n' he fet rebentar dos,
Y ara vosté farà tres.
Y aixó 's fa tot d' un plegat:
Devorem carn suculenta
Fins que l' un dels dos rebenta,
L' altre 's casa, y s' ha acabat. (*pausa.*)
RAMON. No pot ser.
JOHN. ¡Covart!
RAMON. No, ca!
JOHN. ¡Una excusa?
RAMON. Y molt fundada:
Tinch l' arma descarregada,
Perque ara vinch d' almorsar.
JOHN. (*irritat.*) ¡Prou de burlas!
RAMON. ¡No, home, no!
JOHN. Als qui riure 's de mí tratan,
Veurá que 'n faig. (*Envesteix furiós al Ramon; aquest li fuitx, sentli corre tota la sala, y posantli cadiras al devant: l'ingles tropessa ab una, y cau.*)

ESCENA X.

Los mateixos.—RITA.—D. JUSEP.

- RITA. ¡Ay, que 's matan!
¡Senyoreta, aquí, senyor! (*arregla las cadiras y surt.*)
JUSEP. ¿Y ara qu' es tant d' avalot?
RAMON. (*apart á D. Jusep.*) Las rial as m' han escapat,
Ho ha vist, y s' ha sulfurat;
Arrégli 'l vosté, si pot.
JUSEP. ¡Fiqui 's dintre! (*el fa entrar al seu quarto.*)
¡Y donchs, qué hi ha,
Mister?
JOHN. ¡La rabia 'm devora!
M' ha dit que tots eran fora.
JUSEP. ¡Bo! s' ho devia pensar;
Deixi aná aquest cap de fil.
JOHN. ¡De tal modo á mí enganyarme!

(transició) Permeti 'm tranquilisarme.

(Deixa 'l sombrero, s' afluixa la corbata y l' armilla, treu rapé, n' ofereix á D. Jusep, ell en pren després, y estornuda.)

JUSEP. No 'n gasto.

JOHN. Ja estich tranquil.

¿Vosté de mi s' en recorda?

JUSEP. Prou y massa. ¿Y quin senyal
Que vé á Palma?

JOHN. Es natural:

Allá hont va 'l bou, va la corda.

Aixó per vosté no es nou.

JUSEP. Donchs, que li digui 'm permeta.

Si la corda es la Carmeta,

Vosté...

JOHN. Ja ho sé; soch el bou.

Per lo tant, no es cosa estranya

La que 'm proposo.

JUSEP. ¿Vol dir?

JOHN. Está clar, qu' haig de surtir

Per hont he ficat la banya.

Tornanthi.

JUSEP. (¡Tornéssis mut!.)

JOHN. Insisteixo en demanar

Lo que li vaitx explicar.

JUSEP. Deixi 'u, home, es temps perdut.

Sempre li he dit el mateix.

JOHN. (fort.) ¿Com perdut?

JUSEP. (Ja s' alborota.)

Perque... ¿com se diu?... s' atlota (fullejant)

Es casa promte. (Ja creix.) la cartera.)

JOHN. No ho crech pas!

JUSEP. No? Aixó no lleva

Que 'l casament se farà

Y el promés, vosté veurá

Que 'n dirá d' ella... (llegint.) sa meva.

Per consiguent, Mister John,

Insistirhi es tontería;

No allargui aquesta manía.

Ni s' ho llevi de la son:

Pues sempre que li he parlat

D' arreglá aquest casament,

A la Carmeta, al moment,

Lo mateix m' ha contestat.

JOHN. ¿Y ha dit?

JUSEP. Que no, y no, y no.

JOHN. ¿Que no? Donchs, si aixó li ha dit,
Es que no 'm vol per marit?...

JUSEP. Aquí escau: ¡*Ja 's de rahó!* (*llegint.*)

JOHN. Donchs, miri, no 'm causa espant,
Ni 'm fan por tots los obstacles;

La constancia fa miracles,
Y ab ella exiré triumfant.

Els contratemp no m' apuran,
Sabré lluytar contra tot;

Jo tinch per divisa el mot

«De més verdas s'en maduran.»

Tant si 'm vol, com si no 'm vol,

Sempre 'm veurá al costat seu,

Si fa neu, perque fa neu,

Si fa sol, perque fa sol.

Sens ella, 'm falta la calma,

Y soch un pobre, y res mes,

En que tinga més dinés ..

JUSEP. Que l' Ajuntament de Palma.

JOHN. No 's burli, qu' en serio ho dich.

Vegi la semblansa qu' hi ha (*treu un retrato*)

Ab la que viudo 'm deixá,

Ma pobra Fanny!

JUSEP. ¡Jo 't flich!

Si sols la semblansa real

Li mou aquesta quimera,

S' en fassi fé una de cera,

Y pel cas, li será igual.

JOHN. Li he dit que serios parlem,

Y no digui tonterías.

JUSEP. (*de promte.*) Ah! escolti. Dintre pochos dias,

A Filipinas marxem.

JOHN. ¡Bravo! 'm vé de lo millor!

JUSEP. ¿Com?... qué diu?

JOHN. Que 'm va molt bé;

Hi anem junts.

JUSEP. (*repentse.*) Es que... potsé...

No hi marxaré.

JOHN. ¿Ah, no?

JUSEP. No.

- JOHN. (¡Te'n anéssis al dimoni!)
Fa temps hi hauria marxat
Si no m' hagués deturat
Aquest plan de matrimoni.
- JUSEP. ¿Y donchs,... y perquè no hi va?...
Potsé en tornar... l' admetria
La noya... y aixís podria
Llavores...
- JOHN. Si 'm vol jurar
No casarse, y per marit
Prende'm, en havent tornat,
No hi tinch cap dificultat
En marxar.
- JUSEP. ¿Quant?
- JOHN. Tot seguit.
- JUSEP. Home, aixó no 'm desagrada;
Ben mirat... (Si d' aqueix modo
S' en anés...)
- JOHN. ¿Qué?
- JUSEP. M' hi acomodo;
L' idea 'm sembla acertada,
Ey! s' enten, en quant á mí,
La noya després dirá...
- JOHN. Vosté la convencerá.
- JUSEP. Quasi bé 'm sembla que sí.
Donchs, si vosté m' ho permet,
Vaig de seguida á parlarli.
- JOHN. No s' olvidi de pintarli
L' amor que jo...
- JUSEP. Clar y net,
Tot l' hi pintaré.
- JOHN. Y si logra...
- JUSEP. Ho deixi per conte meu.
- JOHN. En vida y mort so tot seu.
- JUSEP. Gracias.
- JOHN. (*abrassantlo.*) ¡Deixi 'm dirli sogre!
- JUSEP. Ey! no 'm comensi ab joguinas;
El tracte es senzill y clá;
Aixó de sogre será
En tornant de Filipinas.
(Si 'm surt bé aquesta tramoya ..)
- JOHN. Dintre un ratet torno aquí. (*surt.*)
- JUSEP. (¡No trobéssis el camí!)

JOHN. (*tornant.*) Posi 'm als peus de la noya. (*surt.*)

JUSEP. (T' en portéssin, fastigós,
Cap á Sant Boy, tot seguit!)

JOHN. (*tornant.*) Escolti.

JUSEP. (Altre bony m' ha exit,
Y un que 'n tenia son dos!)

JOHN. Es ab una condició
Que marxo.

JUSEP. ¡Si ja está entés!

JOHN. Que m' acompanyi el promés
De la noya, y sino, no. (*surt.*)
(*D. Jusep queda sorprés.*)

ESCENA XI.

D. JUSEP—després CARMETA—RAMON.

JUSEP. ¡Qui es capás d' aguantar sol
(*llegint.*) Aquest... ¿com se diu tossut?
Caparrut y cabessut,
Y tot quant acaba en *ut*
Com per exemple, *bunyol,*
Que deya un!... ¡Noya, Carmeta!
¡Ramonet!

CARME. ¿Es fora?

JUSEP. Si.

RAMON. Tot ho he sentit desde allí;
No sé com vosté no ha feta
La funció que li he fet jo,
Que de riure m' he esclatat.

JUSEP. Ay! bon treball m' ha costat
Ferme el sério de debó.

CARME. Mes, papa, 'm sembla qu' aixís
Promettrerli tot aixó
Que li ha dit, per vosté y jo
Demá pot sé un compromís.
S' en va; torna d' aquí un any,
O dos, ó tres; y 's presenta
Reclamant que jo consenta
En casarm' hi.

RAMON. Y no es estrany
Qu' ho fassi.

JUSEP.

¡Ca, noya, no!

Sempre, deixa fé al qui sab:
Un cuento que 'm vé á n' el cap
T' en donará explicació.

Una vegada era un rey
Qu' un dia anava á cassera
Ab molts nobles al derrera,
Patges y gent del servey.

Tothom anava marxant,
Quant se para el Rey, sorprés
Al veure á prop un pagés

Ab un burro al seu devant:

Y, sens de ningú fer cas,

Ab veu alta li llegía,

Mentres obert li tenía

Un llibre devant del nas.

—¿Ey, germá, qué feu aquí?

Digué el Rey, y ell molt formal

Respon:—Senyó, al animal

Jo li ensenyo de llegir.—

Tots va 'n fé un esclat de riure

Al sentirho; mes ell, pla,

Diu:—Y després que 'n sabrà,

Prou li ensenyaré d' escriure.—

—¡No pot ser, ca, no pot ser!

Deyan tots; mes el bon home

Diu:—Donchs, miri, fora broma,

Una aposta 'ls hi faré:

Cent unzas d' or, que d' aquí

Deu anys, á Sa Magestat

Li porto el burro ensenyat

Que sabrá escriure y llegir.—

Uns, al sentirho, —¡Está foll!—

Altres:—¡Ba, ba, bojerías!—

Mes el Rey:—¿Y si perdías,

Que 't faitx?—¡Que 'm tallin el coll!—

El Rey li digué:—Aceptat;

Mes, si faltas á n' el pacte,

Hi perds la vida.—Allí, al acte,

Pagá por adelantat,

Y s' en aná.—¡Ay, ay, pobret,

(Després li deya un company

Al pagés,) ¿pensas el dany

Que 't vindrá d' aixó qu' has fet?
¡La vida aixó 't costará!—
Mes ell deya:—¡Fora apuros!
Ara tinch mil sicents duros;
Lo demés, deixemho estar.—
—¡Que 'n tindrás maldecaps forts!—
Y ell deya:—Tot té remey;
Perque, en deu anys, ó jo, ó el Rey,
Ó el burro, ja serém morts!—
Per aixó, convé discorre
Que lo que 'ns importa, es
Fer tocá 'l dos á l' ingles;
Lo demés, deixemho corre.

RAMON. Dispénsi 'm. Ab tot aixó,
L' idea aquesta m' agrada;
Pero una més acertada
Em sembla que la tinch jo.

JUSEP. Donchs, díguila.

RAMON. Ja veurá:
Que d' abans de vení á l' Illa,
Jo estimo la seua filla.

CARME. (Ja 'm suspito el que dirá.)

RAMON. Que li porto voluntat,
Qu' es de mon amor la estrella,
Y que no comprench, sense ella,
La meua felicitat.

Y la Carmeta, si no es
Que la passió els ulls me cega,
Veitx que sa amistat no 'm nega,
Ni tampoch algun xich més.

En vista d' aixó, vosté
Pot decidir, com á pare,
Lo que cregui bo, y més ara
Que may, perque...

JUSEP. Bé, home, bé;

Ja comprench la seua idea;
Hi pensarém de debó.

(á ella.) ¡Y á tú, que 't sembla d' aixó?

CARME. Jo, papa,... que si jo creya
Fé 'l seu gust...

RAMON. Ja pot comprendre...

JUSEP. Tot ho comprench; veitx que, al fí,
Vosté haurá d' esser per mí

Fill polítich, álias, gendre.
¿Qué hi dius, noya?
CARME. ¿Qué diré?...
Papa... si li plau...
RAMON. Carmeta,
La meva ditxa es completa.
CARME. Y la meva.

ESCENA XII.

Los mateixos.—MISTER JOHN.

JOHN. (*desde la porta.*) ¡Bé, molt bé!
(*á D. Jusep.*) ¿Ja está arreglat?
JUSEP. Sí, y no.
JOHN, (*reparant al Ramon.*) ¿Vosté aquí?
RAMON. ¿Li sembla estrany?
JOHN. M' ha enganyat, y del engany
M' en daré satisfacció.
RAMON. Home, ...
CARME. ¿Y si jo la hi donés,
Pot ser li satisfaría?
JOHN. ¿Y acás ell mereixería
Tanta honra?
CARME. Es el meu promés.
Escolti, y tingui catxassa;
Vull veure 'l desenganyat:
Vosté, á mí may m' ha agradat.
JOHN. Favor que 'm fa.
JUSEP. (¡Carabassa!)
CARME. L'esser vosté marit meu,
Difícil de ferho ho veitx,
Perque... un xich vell.. un xich lleitx...
Soch franca...
JOHN. Bé... prou... ja 's veu.
CARME. Y si més motius demana,
Es que no vull ser promesa
D' un qu' es catalá á l' inglesa
O ingles á la catalana.
Vosté per copia 'm volia,
Y á mi 'm sembla, ho dich formal,
Que val més 'sé original

- Que no pas fotografia.
JUSEP. (¡Beute aquest ou!)
JOHN. (M' ha macat!
Al fi encara hi tindrè guany;
No hi ha marit per un any.)
RAMON. Ja veu com no l' he enganyat.
JUSEP. ¿Y el viatge? (*cridentlo apart*)
JOHN. Vosté veja
Si hi convé. (*senyalant al Ramon.*)
JUSEP. Precisament
Trobem un inconvenient.
JOHN. ¿Quin?
JUSEP. Que 'l xicot es mareja.
Mes tot, se pot arreglar...
JOHN. No, no, ja veitx la tramoya.
JUSEP. ¿Y donchs?...
JOHN. (¡Llástima de noya,
Qu' ab ell s' haji de casar!)
JUSEP. ¿No marxa?
JOHN. Per ara, no.
Carmeta, ab disgust la deixo;
Mes, conti que m' ofereixo
Per la segona edició.
JUSEP. Donchs, si s' en va, Mister John,
Li prometo, ab la Carmeta,
Escríureli una carteta
Quant se 'ns acabi el Ramon.
JOHN. De seguida 'm tindrà aquí.
CARME. Y el rebrém, sense molestia,
Dins sa cuadra.
JOHN. ¿Ara 'm diu bestia?
CARME. Es que parlo en mallorquí.
JOHN. ¡Ah!... pensava...

ESCENA XIII.

Los mateixos — RITA.

- RITA. (*al anglès.*) Aquí, á la porta,
Hi ha el mosso de vosté
Que li porta aquest paper. (*l' hi dona.*)
JOHN. Telégrama urgent...

(*llegintlo.*) ¡¡No es morta!!
¡Es viva la meua dona!

CARME. }

JUSEP. } ¿Y aixó?

RAMON. }

JOHN. (*á D. Jusep.*) Llegéixiu vosté.

JUSEP. (*llegint.*) «Correo, escribo. Llegué
Sana y salva á Barcelona.

Fanny.»—Es molt particular!

CARME. ¡Veji! ¿y com s'haurá salvada?

JOHN. Per mí, l'han ressucitada

Celos d'ultra-tumba.

RAMON. Es clar.

JOHN. Marxo.

JUSEP. Si de marxar trata,

No s'en vaji tan aviat.

Que no 'ns haji acompanyat

A veure la cabalgata.

RAMON. Es hora. (*mirant el vellotje.*)

JUSEP. Anem de seguida.

CARME. (*á Rita.*) La mantilla. (*vá á portarla.*)

JUSEP. Mes, convé,

Abans de surtí al carrer,

Que 'ls dónguis la despedida.

CARME. (*al públich*) Y perque milló 'm comprenan,

Y per si 'ns han d'aplaudir,

Los ho diré en mallorquí.

RAMON. Ben pensat.

CARME. ¡Bona nit tengan!

(TELÓ.)

